

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๓

วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายนิรันดร์ จิระสันติการ) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓ กรณีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ร้องเป็นโจทก์ (ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๖๒/๒๕๕๓) เพื่อฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายธีรศักดิ์ วรรณสุต ที่ ๒ นายยุวัฒน์ กมลเวช ที่ ๓ นายโกทม อาริยา ที่ ๔ นายสวัสดิ์ โชติพานิช ที่ ๕ และนายจิระ บุญพจนสุนทร ที่ ๖ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดลำปางเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ขอให้เพิกถอนคำสั่งอันมิชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งและได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ต่อศาลจังหวัดลำปาง ขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยอ้างเหตุผลตามคำฟ้องว่า จำเลยทั้งหมดจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนสมาชิกวุฒิสภาได้ ๓ คน ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเป็นอันดับที่ ๓ แต่จำเลยทั้งหมดไม่รับรองผลการเลือกตั้งและประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๓๕ เขตเลือกตั้ง รวมเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย โดยให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓ ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอันดับที่ ๒ ในขณะที่ยังไม่มีการประกาศผลการเลือกตั้งของผู้ร้อง จำเลยทั้งหมดได้อาศัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพิ่มเติมข้อ ๖ ทวิ ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก”

ต่อมาจำเลยทั้งหกไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้องอีกเป็นครั้งที่ ๒ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๕ เขตเลือกตั้ง รวมทั้งเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ และได้อาศัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๗ ข้อ ๖ ทวิ สั่งตัดสิทธิผู้ร้องมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง

ผู้ร้องเห็นว่า การที่จำเลยทั้งหก อาศัยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๗ ที่ตราขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ตัดสิทธิการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้อง เป็นการเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ อันเป็นการใช้อำนาจเสมอรัฐสภา การเพิ่มลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ จะกระทำได้โดยวิธีทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ เท่านั้น และโดยหลักกฎหมาย บทบัญญัติใดที่มีสาระอันเป็นการจำกัดตัดสิทธิอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคล จะต้องแปลความอย่างเคร่งครัด จะขยายให้เป็นโทษแก่บุคคลนอกจากที่บัญญัติชัดแจ้งแล้วหาได้ไม่ การออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๗ ดังกล่าวไปปรับใช้ให้เป็นโทษแก่ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการออกระเบียนดังกล่าว โดยให้โทษแก่บุคคลรวมทั้งผู้ร้อง จึงไม่มีผลย้อนหลังไปบังคับลงโทษผู้ร้อง ดังนั้นจึงเป็นการออกระเบียบโดยมิชอบ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับระเบียนดังกล่าว ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นดังกล่าวนี้ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดลำปาง เห็นว่า โจทก์อ้างว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้ส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้รื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว

ปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖

และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้นให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นการออกระเบียบตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๓) ให้อำนาจให้กระทำได้ แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมิใช่องค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ฯ ดังกล่าว จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย ดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานแล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ และคำวินิจฉัยที่ ๑๔ - ๑๕/๒๕๕๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ